

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Hegyeshalmi Ügyvédi Iroda (3527 Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 17.; ügyintéző: Dr. Hegyeshalmi Zoltán ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.r. felperes címe) I.r., II.rendű felperes neve (II.r. felperes címe) II.r., IV.rendű felperes neve (IV. felperes címe) IV.r., V.rendű felperes neve (V.r. felperes címe) V.r., VI.rendű felperes neve (VI.r. felperes címe) VI.r., VII.rendű felperes neve (VII.r. felperes címe) VII.r., IX.rendű felperes neve (IX.rendű felperes címe) IX.r., X.rendű felperes neve (X.r. felperes címe) X.r., a Bartus Ügyvédi Iroda (3530 Miskolc, Arany J. u. 2.; ügyintéző: Dr. Bartus Marianna ügyvéd) által képviselt III.r. felperes neve (III.r. felperes címe) III.r., VIII.rendű felperes neve (VIII.r. felperes címe) VIII.r. és IX.rendű felperes neve (IX.rendű felperes címe) IX.r. felpereseknek, a Dr. Bretscher Livia ügyvéd (2094 Nagykovácsi, Munkácsy M. u. 27/E.) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, kötbér megfizetése iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2006. február 15-én meghozott 9.G.40.232/2001/87. számú - a 2006. április 11-én meghozott 98. sorszámú végzéssel kijavított és a 2007. július 4-én meghozott 111. sorszámú kiegészítő ítélettel kiegészített - ítélete ellen, a felperesek részéről 94., 113. és 114. sorszámokon, az alperes részéről pedig 95. és 112. sorszámokon előterjesztett fellebbezések folytán indult másodfokú eljárásban, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit pedig részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

A felperesek teljes keresetét elutasítja.

A felperesek egyetemleges marasztalásának főösszegét 420 297 687 (Négyszázhuszmillió-kettőszázkilencvenhétezer-hatszáznyolcvanhét) Ft-ra leszállítja, amely összegben felül kötelesek a felperesek az alperesnek egyetemleges, 15 napon belül megfizetni 87 276 000 (Nyolcvanhétmillió-kettőszázhetvenhatezer) Ft-nak 2001. július 17-től, 112 852 572 (Egyszáztizenkettőmillió-nyolcszázötvenkettőezer-ötszázhetvenkettő) Ft-nak pedig 2000. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, amelynek mértéke 2000. január 1-től 2000. augusztus 31-ig évi 20%, 2000. szeptember 1-től 2000. december 31-ig évi 12%, 2001. január 1-től 2004. december 31-ig évi 11%, 2005. január 1-től pedig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összege, továbbá 174 071 642 (Egyszázhetvennégy millió-hetvenegyezer-hatszáznegyvenkettő) Ft-nak 2002. március 1-től a kifizetés napjáig járó, a mindenkor érvényben lévő jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatát.

Az alperesek ezt meghaladó viszontkeresetét elutasítja.

A felperesek részéről az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 5 000 000 (Ötmillió) Ft-ra felemeli.

Egyetemlegesen kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek, 15 napon belül 2 000 000 (Kettőmillió) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a 2006. február 15-én meghozott 87. sorszámu ítéletében az alperest arra kötelezte, hogy fizessen meg a felpereseknek (a rendelkező részben meghatározott bontásban) összesen 318 000 000 Ft késedelmi kötbért, annak 2001. július 18-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, ezt meghaladóan pedig a felperesek keresetét elutasította.

Egyetemlegesen kötelezte ugyanakkor a felpereseket az elsőfokú bíróság arra, hogy fizessenek meg az alperesnek 558 222 991 Ft-ot, valamint azon belül 87 276 000 Ft után 2001. július 17-től, 112 852 572 Ft után pedig 2000. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó évi 41% mértékű késedelmi kamatot, továbbá 500 000 Ft részperköltséget, ezt meghaladóan pedig az alperes viszontkeresetét is elutasította.

A műszaki szolgalmi jogi munkarészek szolgáltatására irányuló kereseti kérelem tekintetében a bíróság az eljárást megszüntette.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege a következő volt:

1997. október 3-án a felperes önkormányzatok, mint megrendelők és az alperes, mint vállalkozó között vállalkozási szerződés jött létre, amelyben az alperes a ...i és társult települések szennyvíz-elvezető csatornahálózatának kivitelezésére vállalkozott, 2 650 000 000 Ft átalányár ellenében, 1999. április 30. teljesítési határidővel.

A szerződés alapján az alperes havonként szakaszszámla benyújtására volt jogosult.

A szerződésben kikötött átalányárból 650 000 000 Ft finanszírozását az alperes vállalta oly módon, hogy a szakaszszámlák kiegyenlítéséhez a saját erős részből hiányzó összegeket megelőlegezi. Ehhez kapcsolódóan a felek megállapodtak abban, hogy finanszírozási keretmegállapodást kötnek egymással a beruházás megvalósítására.

A megrendelő fizetési késedelme esetére a felek kikötötték, hogy a késedelmi kamat napi mértéke 41% 1/365-öd része. Megállapodtak a felek abban is, hogy a vállalkozó késedelmes teljesítés esetén kötbérfelelősséggel tartozik, amelynek mértéke - a szerződésben részletezettek szerint - maximum 12%.

A vállalkozási szerződéssel egyidejűleg a peres felek finanszírozási keretmegállapodást kötöttek egymással, amelyet 1998. május 26-án módosítottak. A módosított finanszírozási szerződésben a felek - egyebek mellett - megállapodtak abban, hogy az alperes - annak érdekében, hogy a projekt megvalósításához szükséges pénzügyi források megteremtését elősegítse - 534 000 000 Ft összeghatárig pénzeszközeit ideiglenesen és kizárólagosan a

tárgyi beruházásra, a szerződésben megjelölt feltételekkel, kölcsönként az önkormányzatok rendelkezésére bocsátja.

A módosított finanszírozási szerződés tartalmazta azt is, hogy a vállalkozó részéről folyósított kölcsön a kivitelezés időtartamára 234 000 000 Ft-ig kamatmentes, az ezt meghaladó kölcsön esetén pedig a kamat mértéke a mindenkorin jegybanki alapkamat 50%-kal növelt értékének felel meg. A kölcsön összegét pedig csökkenti az önkormányzatok által pályázaton elnyert központi környezetvédelmi alap összege, valamint mindazon források, amelyeket az önkormányzatok és az alperes, mint forrást felkutat, illetve mindazon természetes munkavégzés teljesítményértéke, amelyek közmunka keretén belül az önkormányzatok pályázaton elnyert Közmunka Tanács által finanszírozott és a beruházás megvalósításához kapcsolódó munka értéke képez.

A módosított finanszírozási szerződésben a felek megállapodtak abban is, hogy a műszaki átadás-átvételi eljárás előtt 10 nappal állapotjegyzőkönyvet vesznek fel, amelyben rögzítik a kölcsön összegét, nevezetesen azt, hogy az önkormányzatok milyen összeggel tartoznak az alperesnek. A 234 000 000 Ft értékű hányadból fennálló kölcsönre pedig az ezt követő időszakra az alperes a mindenkorin jegybanki alapkamatot „számolja el”. Meghatározták továbbá, hogy a kölcsön 300 000 000 Ft-ot meghaladó összege visszafizetésének fedezetét képezi az önkormányzatok és az üzemeltető társaság közötti bérleti szerződés, vagy koncessziós szerződés díja. Az önkormányzatok vállalták, hogy azt a pályázatot hirdetik ki győztesnek és azzal kötik meg a koncessziós szerződést, akitől származó koncessziós díjbevétele elegendő az alperes által biztosított 300 000 000 Ft összeg feletti tőke és annak kamatai megtérítésére. Az alperes vállalta, hogy a szennyvízcsatorna-hálózat üzemeltetésére kiírt pályázaton indulni fog.

1998. december 4-én a peres felek „kiegészítő szerződést” kötöttek, amelyben megállapították, hogy a vállalkozási szerződésben „az alperes neve részéről fedezetként megjelölt 650 000 000 Ft összeg - amelynek ellenében kiegyenlítés hiányában a végelszámolást követően az alperes neve-t a csatornamű üzembe helyezését követően a kiegyenlítetlenség arányában koncesszió illeti meg - 820 000 000 Ft-ra módosul”.

Az 1997. december 11. és 1999. október 25. közötti időszakban a beruházás pénzügyi finanszírozása érdekében a peres felek 7, külön okiratba foglalt kölcsönszerződést kötöttek egymással, amelyek alapján az alperes összesen 913 060 442 Ft kölcsönt folyósított a felperesek részére. Valamennyi kölcsönszerződésben rögzítették, hogy az alperes a lejáratig a kölcsön után kamatot nem számít fel, amennyiben azonban a felpereseket megillető támogatások, állami alapok, illetve egyéb források beérkezése után 2 napon belül a kölcsönök átutalása számára nem történik meg, úgy az alperes késedelmi kamatot jogosult felszámítani, amelynek mértékét a mindenkorin jegybanki alapkamat kétszeresében határozták meg.

1998. március 24-én a peres felek megállapodtak abban, hogy az alperes az egyes házi bekötéseknél a vezeték - a vállalkozási szerződésben megjelölt telekhatáron kívüli 1 méteres távolságtól eltérően - a kerítéseken belül, a telekhatártól számított maximum 1 méterig építi meg. Megállapodtak ezzel összefüggésben a felek abban is, hogy „valamennyi kiviteli terv elkészítése és felülvizsgálata után az esetleg szükséges vállalkozói díj

módosítást - megrendelővel történt előzetes egyeztetést követően - erre alapozottan alperes kezdeményezheti".

Az alperes 1999. december 13-án a vállalkozási szerződés módosítását kezdeményezte olyan módon, hogy a telekhatáron belüli bekötésekért - pótmunka címén - 12 000 Ft/db díjat számíthasson fel.

A felperesek az alperes részéről elkészített ezt a szerződéstervezetet nem írták alá.

1999. február 25-én az alperes akadályközléssel élt, amelyben arra hivatkozott, hogy a felperesek a részükről vállalt forráshányadot nem biztosították, az 1999. február 12-én esedékessé vált 1998/1725. és 1998/1726. számú alperesi számlákat nem egyenlítették ki. Közölte, hogy ezekre a körülményekre tekintettel az 1999. április 30-i befejezési határidőt „felmondja, azt függőben tartja”. Az új befejezési határidőt pedig szerződésmódosítás keretében, akkor tudja közölni, amikor a megrendelő „a forrás oldalt zárttá teszi”.

A felperesek az alperes 1999. február 12-én esedékessé vált számláit 1999. április 20-án kiegyenlítették. Ezt követően az alperes a munkát folytatta.

2001. február 16-án a felek helyszíni szemlét tartottak és emlékeztetőt készítettek. Ebben az alperes vállalta, hogy a munkát 3 munkanapon belül tovább folytatja és a beruházást legkésőbb 2001. június 30-ig befejezi. A felperesek képviselője ugyanakkor kötelezettséget vállalt arra, hogy a meglévő alapok lehívásával, valamint az Áfa visszaigénylésével folyamatosan biztosítja a finanszírozás fedezetét és a már lejárt, illetve esedékes számlák ellenértékét az alperes részére folyamatosan átutalja.

2001. július 11-én a felek elvégezték a beruházás befejezését megelőző állapotfelmérést, és annak során megállapították, hogy a felperesek tartozása 601 000 000 Ft, amelyből 257 000 000 Ft a számlatartozás, 344 000 000 Ft pedig kölcsöntartozás. 2001. július 17-én pedig megtörtént az elkészült létesítmény műszaki átadás-átvétele is.

Az elkészült csatornarendszer üzemeltetésére a felperesek a B. Kft-vel kötöttek szerződést, az üzemeltető által fizetett díjból pedig 170 000 000 Ft-ot az alperes javára engedményeztek. Az alperes az engedményezett összeget a kölcsöntartozás címén fennállón 344 000 000 Ft összegű követelése részbeni teljesítéseként számolta el.

A felperesek ezt követően további 257 000 000 Ft-ot is megfizettek az alperesnek, amellyel az alperes a vállalkozói díjból eredő követelését teljes egészében kiegyenlítettnek tekintette.

A felperesek a keresetükben 318 000 000 Ft késedelmi kötbér és annak 1999. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest arra hivatkozással, hogy a szerződésben kikötött eredeti teljesítési határidőt elmulasztotta.

Az alperes a kereset teljes mértékben történő elutasítását kérte, ugyanakkor pótmunkadíj, kölcsöntartozás, késedelmi kamat, ügyleti kamat, valamint kártérítés jogcímén összesen 617 959 341 Ft megfizetése iránt a felperesekkel szemben viszontkeresetet terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság mind a felperesek keresetét, mind az alperes viszontkeresetét részben találta alaposnak.

A felperesek késedelmi kötbérigényével összefüggésben tényként állapította meg, hogy az alperes a vállalkozási szerződésben megjelölt 1999. április 30-i teljesítési határidőt elmulasztotta, mivel a létesítményt csak 2001. július 17-én adta át a felpereseknek. A perben beszerzett könyvszakértői véleményre hivatkozással megállapította, hogy 1999. február 25-én az alperes jogszerűen élt akadályközléssel amiatt, hogy a felperesek nem egyenlítették ki a február 12-én esedékessé vált számláit. 1999. április 20-án azonban a felperesek az érintett számlákat kiegyenlítették, ezáltal az akadályoztatás megszűnt. Az alperes a késedelem mintegy 27 hónapos időszakából (a kedvezőtlen időjárásra hivatkozással is) csupán 2-3 hónap tekintetében tudta a vétlenségét igazolni. A szerződésben kikötött késedelmi kötbér pedig 93 nap késedelem után elérte a maximális értéket. Ezért az alperes a részéről ki nem mentett késedelem miatt késedelmi kötbérfizetési kötelezettséggel tartozik.

Az alperes késedelme az átadás-átvétel időpontjában, tehát 2001. július 17-én szűnt meg, tehát a kötbér 2001. július 18-án vált esedékessé. Ettől az időponttól kezdődően a felperesek jogosultak a kötbér után késedelmi kamatot érvényesíteni, a Ptk. 301.§ (1) bekezdésében meghatározott mértékben.

Az alperes viszontkeresetét illetően az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta a kölcsöntartozás (174 071 642 Ft) és annak késedelmi kamata (6 992 530 Ft) címén előterjesztett, továbbá a kölcsön 234 000 000 Ft összege után érvényesített 29 690 500 Ft ügyleti kamat, valamint a 234 000 000 Ft feletti kölcsön után érvényesített 50 701 697 Ft ügyleti kamat megfizetése iránt előterjesztett követeléseket. Részben találta ugyanakkor megalapozottnak a pótmunkadíj, a késedelmesen kifizetett vállalkozói díjak késedelmi kamata és a már visszafizetett kölcsönök késedelmi kamata címén előterjesztett igényeket, továbbá teljes mértékben alaptalannak találta az alperes kártérítés jogcímén előterjesztett követelését.

Az alperes pótmunka-követelésével összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a telekhatáron belüli bekötéseket az alperes pótmunkaként végezte el, mivel arra az eredeti szerződés nem terjedt ki. A pótmunkára vonatkozóan azonban a felek között érvényes szerződés nem jött létre, mert az árban és a határidőben nem tudtak megállapodni. A nem vitatott teljesítéssel azonban a felperesek oldalán vagyonnövekedés következett be, amelynek megtérítését az alperes a felperesektől alappal követelhetette. Annak összegét azonban az elsőfokú bíróság - a keresetben megjelölt 109 095 000 Ft-tal szemben - a perben beszerzett műszaki szakértői vélemény alapján bruttó 87 276 000 Ft összegben találta megállapíthatónak.

A vállalkozói díjak késedelmi kamata címén előterjesztett 129 741 175 Ft összegű követelést az elsőfokú bíróság - a perben beszerzett könyvszakértői vélemény alapján - 112 852 572 Ft-ban találta alaposnak, arra hivatkozással, hogy a késedelmi kamatból 16 888 603 Ft azért merült fel, mert az alperes nem teljesítette határidőben a szerződésben vállalt finanszírozási kötelezettségét.

Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a szerződésben kikötött késedelmi kamat mértéke megfelelt a gazdálkodó szervezetek között az adott időszakban általában érvényesített késedelmi kamatmértéknek, ezért annak mérséklésére nem látott indokot.

A kölcsöntartozás és annak késedelmi kamata címén előterjesztett alperesi követelésekkel összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapítása az volt, hogy a felperesek alaptalanul állították, hogy a kölcsönök visszafizetését az alperes maga hiúsította meg azzal, hogy a koncessziós pályázaton nem vett részt. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint a felek között létrejött megállapodás a fennálló tartozás rendezésének csupán egyik lehetséges fedezeteként jelölte meg az üzemeltetési jog értékesítéséből származó bevételt, ezért a felperesek a kölcsönszerződésekből származó kötelezettségeik teljesítése alól nem mentesülhetnek arra hivatkozással, hogy az alperes a koncessziós pályázaton nem vett részt.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett igazságügyi könyvszakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kölcsönök ügyleti kamata címén érvényesített alperesi követelések számszakilag helyesek és azok megtérítését az alperes a kölcsönszerződések alapján jogszerűen kérhette.

A már visszafizetett kölcsönök után számított késedelmi kamat összegét azonban az elsőfokú bíróság - ugyancsak a könyvszakértői véleményre hivatkozással - csupán 33 376 973 Ft-ban találta alaposnak a viszontkeresetben megjelölt 96 638 050 Ft-tal szemben.

Az alperes kártérítési igényével összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a folyósított kölcsönök után az alperes felszámította az ügyleti kamatot és a késedelmi kamatot is. Olyan további kiadás felmerülését pedig nem bizonyította, amely kifejezetten a per tárgyát képező szerződésekkel kapcsolatos hitelfelvételből keletkezett és a kamatbevételekből nem térült meg.

Az elsőfokú bíróság a 2006. április 11-én meghozott 98. sorszámú végzésével a 87. sorszámú ítéletének rendelkező részét - az ítélet írásba foglalásakor elkövetett számítási hibáira hivatkozással - kijavította, amelynek eredményeként a felperesek egyetemleges marasztalásának összegét 558 222 991 Ft helyett 500 689 884 Ft-ra és „ezen belül” helyett ezen felül 87 276 000 Ft, illetve 112 852 572 Ft után az alapítéletben megjelölt mértékű késedelmi kamatokra, valamint 500 000 Ft helyett 650 000 Ft részperkölségre módosította. Ugyanebben a végzésében az elsőfokú bíróság az ítélet indokolását is kijavította akként, hogy a már visszafizetett kölcsön után járó késedelmi kamat összegét 33 376 973 Ft-ról 39 104 943 Ft-ra javította ki, továbbá megállapította, hogy az alperes által előlegezett szakértői díj összege nem 353 725 Ft, hanem 490 025 Ft volt, amely miatt az alperes javára megítélt részperkölség összegét 500 000 Ft-ról 650 000 Ft-ra javította.

A felperes kijavítás iránt előterjesztett kérelmét pedig az elsőfokú bíróság elutasította.

A 2006. május 3-án (tárgyaláson kívül) meghozott 99. sorszámú kiegészítő ítéletében az elsőfokú bíróság a 87. sorszámú ítéletét kiegészítette akként, hogy a felpereseket egyetemlegesen kötelezte az alperes javára 174 071 642 Ft kölcsöntartozás után 2002. március 1. napjától a teljesítés napjáig a mindenkor érvényben lévő jegybanki alapkamat

mértékének megfelelő ügyleti kamat megfizetésére is, ezt meghaladóan viszont az alperesnek az ítélet kiegészítése iránt előterjesztett kérelmét elutasította.

A 87. sorszámú ítélet, valamint a 99. sorszámú kiegészítő ítélet ellen a felperesek és az alperes is, a 98. sorszámú kijavító végzés ellen pedig csak a felperesek nyújtottak be fellebbezést.

A Debreceni Ítéltábla a-n meghozottszámú végzésével hivatalból elutasította a felpereseknek a 98. sorszámú kijavító végzés ellen benyújtott fellebbezését.

A kiegészítő ítélet elleni fellebbezések tárgyában indult másodfokú eljárásban pedig a Debreceni Ítéltábla a ... számú végzésével az elsőfokú bíróság kiegészítő ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította, amellyel egyidejűleg a Debreceni Ítéltábla a 87. sorszámú ítélet elleni fellebbezések tárgyában indult másodfokú eljárást az ítélet kiegészítése iránti kérelem jogerős elbírálásáig felfüggesztette.

Az ítélet kiegészítése iránti kérelem tárgyában indult megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 2007. július 4-én megtartott tárgyaláson meghozott 111. számú kiegészítő ítéletével a 87. sorszámú ítéletét - a korábbi kiegészítő ítéletével egyező tartalommal - egészítette ki, azt meghaladóan pedig az alperes kiegészítés iránti kérelmét ismét elutasította.

E kiegészítő ítélet ellen - a III.r. felperes kivételével - a felperesek és az alperes nyújtottak be ismételt fellebbezést.

A Debreceni Ítéltábla a-n meghozott ...számú végzésével a 87. sorszámú ítélet és a 111. sorszámú kiegészítő ítélet elleni fellebbezések tárgyában indult másodfokú eljárások egyesítését rendelte el.

A felperesek a 87. sorszámú ítélet ellen benyújtott fellebbezésükben a sérelmezett határozat megváltoztatását és az alperes viszontkeresetének teljes mértékben történő elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint az alperesek vállalkozói díjak késedelmes kifizetése miatti késedelmi kamatkövetelése teljes mértékben megalapozatlan, mivel a számlák késedelmes kiegyenlítésére kizárólag amiatt került sor, hogy az alperes késedelmesen biztosította számukra a finanszírozási szerződésben vállalt kölcsönöket.

Továbbra is állították, hogy az alperes nem végzett pótmunkát. A telekhatáron belüli bekötések ilyenek nem tekinthetők, figyelemmel arra, hogy a vállalkozási szerződés 13. pontja konkrétan megjelölte, hogy milyen munkák minősíthetők pótmunkának. Előadták ugyanakkor, hogy a kivitelezés során az eredeti tervekhez képest több, az alperes részére jelentős megtakarítást eredményező módosítást hajtottak végre, amely módosítások ellentételezéseként végezte el az alperes a telekhatáron belüli bekötéseket.

A felperesek fenntartották azt az állításukat is, hogy az alperesnek szerződésben vállalt kötelezettsége volt a koncessziós pályázaton való részvétel. A felek megállapodása ugyanis arra irányult, hogy a pénzben vissza nem fizetett kölcsönöket a felperesek az üzemeltetési jog, illetve az ahhoz kapcsolódó bevételek átengedésével egyenlítik ki. Ezért az alperes azzal, hogy a pályázaton nem vett részt, szerződésszegést követett el, amellyel saját magát zárta ki a kölcsön megállapodás szerinti rendezéséből. Ennek következtében pedig

az alperes a még vissza nem fizetett kölcsönt és annak kamatait jogszerűen nem követelheti. A felperesek a fellebbezésükben is kérték az évi 41% mértékű késedelmi kamatok mérséklését.

Az alperes a 87. sorszámú ítélet elleni fellebbezésében ugyancsak a sérelmezett határozat részben történő megváltoztatását és a felperesek teljes keresetének elutasítását kérte. Állította, hogy a felperesek késedelmi kötbérigénye megalapozatlan, mivel a késedelem nem az alperesnek felróható okból hanem amiatt következett be, hogy a felperesek a beruházás pénzügyi finanszírozását az általuk vállaltaknak megfelelően nem biztosították. Az alperes utalt arra, hogy a 2001. február 23-i megállapodásban foglaltak szerint a felpereseknek akkor is

344 000 000 Ft kölcsöntartozása és 301 000 000 Ft vállalkozói díjtartozása állt fenn. Ezért az alperes - a felperesek jelentős mértékű tartozására tekintettel - a Ptk. 281.§ (2) bekezdése alapján a teljesítést jogszerűen megtagadhatta volna. Az alperes azonban ezt követően a saját kockázatára is folytatta és befejezte a beruházást, annak érdekében, hogy az állami alapokból lehívható összegeket a felperesek ne veszítsék el, és a befejezést követő üzemeltetési bevételekből az általa megelőlegezett összegek megtérüljenek. Hivatkozott az alperes arra is, hogy az 1999. február, március, április és májusi hónapokban a rossz időjárási viszonyok miatt sem lehetett munkát végeznie, ezért az erre az időszakra eső késedelem ugyancsak nem róható a terhére.

Sérelmezte továbbá a kötbér utáni késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját is, mivel - álláspontja szerint - ez nem lehet korábbi, mint az az időpont, amikor a felperesek először terjesztették elő ezt az igényüket, amely 2002. február 11. napja volt.

Az alperes a fellebbezésében a viszontkeresetével összefüggésben kérte, hogy a másodfokú bíróság a vállalkozói díjak késedelmes fizetése miatt felszámítható késedelmi kamatok összegét az elsőfokú bíróság által megítélt 112 852 572 Ft-ról emelje fel 129 741 175 Ft-ra. Ennek indokaként arra hivatkozott, hogy a kamatfizetési kötelezettség a késedelem objektív jogkövetkezménye, ezért nincs jelentősége annak, hogy a felperesek miért egyenlítették ki késedelmesen a vállalkozói díj iránti számláit.

Hivatkozott továbbá arra a fellebbezésében, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett, módosított könyvszakértői vélemény a már visszafizetett kölcsönök jogszerűen felszámítható késedelmi kamatát 39 104 943 Ft-ban határozta meg, szemben az elsőfokú bíróság által megítélt 33 376 973 Ft-tal. Ezért kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a késedelmi kamat összegét a módosított szakértői véleményben megállapított 39 104 943 Ft összegre emelje fel.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság csak a már visszafizetett kölcsönök utáni ügyleti kamatok megfizetésére kötelezte a felpereseket, annak ellenére, a viszontkeresetében a még fennálló kölcsöntartozás után járó ügyleti kamat megfizetésére is kötelezni kérte a felpereseket, 2001. november 30. napjától. Az elsőfokú bíróság viszont csak a 2002. február 28-ig számított, 6 992 530 Ft összegű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte a felpereseket, amelyre tekintettel az alperes a fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéleteét akként változtassa meg, hogy a felpereseket a még

fennálló kölcsöntartozás után 2002. február 28-tól kötelezze a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamattal azonos mértékű ügyleti kamat megfizetésére is.

Az alperes a fellebbezésében kérte azt is, hogy a másodfokú bíróság pontosítsa az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részét akként, hogy az abban megjelölt 87 276 000 Ft és 112 852 572 Ft utáni késedelmi kamatokat a felperesek az 558 222 991 Ft-on felül kötelesek számára megfizetni.

Az alperes sérelmezte az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségre vonatkozó rendelkezését is. Számítása szerint az alperes mintegy 95%-ban pernyertes lett.

Ezért kérte, hogy a másodfokú bíróság ezt az arányt figyelembe véve a felpereseket kötelezze az alperes javára méltányos összegű ügyvédi munkadíj megfizetésére is.

A 111. sorszámú kiegészítő ítélet elleni fellebbezésükben a fellebbezéssel élő felperesek a sérelmezett határozat megváltoztatását és az alperes kiegészítés iránti kérelmének elutasítását kérték.

Az elsőfokú eljárásban már kifejtett indokokra hivatkozással állították, hogy az alperest a 174 071 175 Ft összegű kölcsöntartozás tőkeösszege sem illeti meg, amelyből értelemszerűen következik, hogy az ahhoz kapcsolódó kamatkövetelés sem lehet megalapozott.

Az alperes a 111. sorszámú kiegészítő ítélet ellen benyújtott fellebbezésében a sérelmezett határozat megváltoztatását és a 87. sorszámú ítélet további kiegészítését kérte akként, hogy a bíróság a 174 071 642 Ft kölcsönösszeg után a jegybanki alapkamat kétszeres szorzatának megfelelő mértékű késedelmi kamat megfizetésére is kötelezze a felpereseket 2001. november 30-tól kezdődően a kifizetés napjáig.

Álláspontja szerint téves volt az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a még fennálló kölcsöntartozás utáni késedelmi kamatot illetően a viszontkeresetet csak a 2002. február 28-ig esedékessé vált kamatokra terjesztette elő, az azt követő időszakra azonban nem, ezért arról az elsőfokú bíróságnak határoznia nem kellett.

Állította, hogy a viszontkeresetében a még fennálló kölcsöntartozás után a kifizetés napjáig érvényesítette a késedelmi kamatigényét. Ezért az elsőfokú bíróság tévedett, amikor csak a 2002. február 28-ig esedékessé vált (a viszontkeresetben összecsúszva is meghatározott) kamatköveteléséről határozott, ezért az ítélet kiegészítését etekintetben is alappal kérte.

A peres felek részéről benyújtott fellebbezések nem érintették az elsőfokú bíróság ítéletének a felperesek keresetét részben, az alperes kártérítési igényét pedig teljes egészében elutasító rendelkezéseit. Ezért e rendelkezéseket a másodfokú bíróság sem érintette, mivel a fellebbezéseket csak a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, a Pp. 253.§ (3) bekezdésének megfelelően.

A felpereseknek a jogerősen kijavított, kiegészített ítélet elleni fellebbezése a túlnyomó részében alaptalan, az alperes fellebbezése pedig a nagyobb részben alapos.

A Debreceni Ítéltábla megállapítása szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek késedelmi kötbérigénye megalapozott, mert az alperes a szerződésben kikötött teljesítési határidőt elmulasztotta.

Az 1999. február 25-én keltezett akadályközlő levelében ugyanis az alperes a szerződésben kikötött 1999. április 30-i teljesítési határidőt félreérthetetlenül felmondta, ugyanakkor azt közölte, hogy új teljesítési határidőt csak szerződésmódosítás keretében tud vállalni. Tény, hogy a teljesítési határidő „felmondását” a felperesek tudomásul vették, amelyet a gesztor önkormányzat 1999. március 1-jén és 1999. március 16-án írt levelei (A/3. és A/4. alatt csatolva 2000. április 26-án) kétséget kizáróan bizonyítják.

1999. február 25-ét követően tehát a peres felek jogviszonyában az 1999. április 30-ban meghatározott teljesítési határidőt már nem lehetett irányadónak tekinteni.

Új teljesítési határidő megállapítására (e célból a szerződés módosítására) 1999. február 25. után történtek ugyan kísérletek, olyan tartalmú megállapodás azonban nem született, amely a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatát tartalmazta volna az új teljesítési határidőre vonatkozóan. Tény, hogy a 2001. február 16-án készült „Emlékeztető” megnevezésű okiratban az alperes és a gesztor önkormányzat abban egyeztek meg, hogy az alperes legkésőbb 2001. június 30-ig befejezi a beruházást, a megállapodás utolsó bekezdésében azonban azt is rögzítették, hogy azt „azzal a szándékkal és abban a tudatban írták alá, hogy az nem érinti a felek között létrejött vállalkozási és finanszírozási szerződésben foglaltakat és nem minősül e két szerződés bármelyike módosításának”.

Emellett nem vitás peradat, hogy az alperes a munkát 2001. május 28-án készrejelentette. Amennyiben tehát a felek 2001. február 16-i megállapodása a teljesítési határidő módosításának minősülne is, megállapítható, hogy az alperes a vállalt új határidőn belül a vállalkozási szerződést teljesítette.

Mindezekből pedig az a jogkövetkeztetés vonható le, hogy az alperes terhére a teljesítéssel összefüggésben késedelem nem állapítható meg, a felperesek késedelmi kötbérigénye tehát megalapozatlan.

Az alperes viszontkeresetének vizsgálata során az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül, a rendelkezésére álló bizonyítékok okszerű értékelésével állapította meg, hogy a telekhatáron belüli bekötésekre a felek eredeti szerződése nem terjedt ki, ezért azok elvégzésével az alperes a felperesek által utólag megrendelt pótmunkát végzett, amelynek ellenértékét a Ptk. 403.§ (4) bekezdésében foglaltak alkalmazásával összefüggésben kialakult következetes bírósági gyakorlatnak megfelelően az átalányáron felül jogszerűen követelhetette a felperesektől. (Meggjegyz a Debreceni Ítéltábla, hogy az 1998. március 24-én készült okiratban - annak helyes értelmezése szerint - a felperesek a telekhatáron belüli bekötések pótmunka jellegét maguk is elismerték.)

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor az alperest jogszerűen megillető pótmunka ellenértéke után a felpereseket a vállalkozási szerződésben a vállalkozói díjak késedelmes kifizetése esetére kikötött mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Annak megállapításából ugyanis, hogy a telekhatáron belüli bekötésekre a felek eredeti szerződése nem terjedt ki, tehát azok pótmunkának minősülnek az is következik, hogy a pótmunkára vonatkozó elszámolás során a szerződésben kikötött mértékű késedelmi kamat sem lehet irányadó. Ezért a nem vitásan elvégzett pótmunka szakértő által meghatározott

ellenértéke után az alperest a Ptk. 301.§-ának rendelkezése szerinti, törvényes mértékű késedelmi kamat illeti meg.

. / .

Tény, hogy a vállalkozási szerződésben a felek a megrendelő fizetési késedelme esetére évi 41% mértékű késedelmi kamatot kötöttek ki. Ezzel a kikötéssel összefüggésben a Debreceni Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a szerződéskötés időpontjában ez a kamatmérték megfelelt a gazdálkodó szervezetek között általában alkalmazott késedelmi kamatmértéknek, az tehát nem volt eltúlzott, így a mérséklését a másodfokú bíróság sem tartotta indokoltnak. A felperesek fellebbezési kérelme ezért etekintetben sem volt teljesíthető.

Az alperes azonban a fellebbezésében alaptalanul sérelmezte, hogy a 41%-os kamatláb alkalmazása mellett őt jogszerűen megillető 129 741 175 Ft késedelmi kamat összegébe az elsőfokú bíróság beszámította a könyvszakértői véleményben hivatkozott 16 888 603 Ft-ot. Ezzel összefüggésben az alperes arra helytállóan hivatkozott, hogy a késedelmi kamat - mint az idegen pénz használatának ellenértéke - a késedelem objektív jogkövetkezménye, ezért a kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett a késedelmét kimenti. Figyelmén kívül hagyta azonban az alperes a Ptk. 303.§ (3) bekezdésének azt a rendelkezését, amely szerint a jogosult késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja. Az elsőfokú eljárásban beszerezett könyvszakértői vélemény alapján viszont megállapítható volt, hogy az alperes részéről érvényesített 129 741 175 Ft késedelmi kamatból 16 888 603 Ft azért merült fel, mert az alperes késedelmesen teljesítette a vállalt (elő)finanszírozási kötelezettségét, amely késedelem értelemszerűen megelőzte a felperesek késedelmét. Az alperes késedelme tehát a felperesek egyidejű késedelmét kizárta, késedelem hiányába pedig a felperesek - az érintett időszakokra és tartozásokra vonatkozóan - késedelmi kamat fizetésére sem kötelezhetők, amint azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor az alperest jogszerűen megillető 112 852 572 Ft késedelmi kamat után is a vállalkozási szerződésben kikötött 41%-os mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte a felpereseket.

Ez az összeg ugyanis már nem vállalkozói díj-tartozás, hanem a vállalkozói díjak késedelmes kifizetése miatt jogszerűen felszámított - tőkésített - késedelmi kamattartozás. A vállalkozási szerződésben kikötött évi 41% mértékű kamat pedig csak a késedelmesen megfizetett vállalkozói díjakra alkalmazható. A már esedékessé vált (tőkésített) késedelmi kamatok után felszámítható kamat (kamatos kamat) mértékére vonatkozó megállapodást viszont a felek a szerződése nem tartalmazott.

Ezért az alperes a már esedékessé vált, tőkésített késedelmi kamatok után jogszerűen ugyancsak a Ptk. 301.§-ában meghatározott mértékű késedelmi kamatra tarthat igényt.

. / .

Az alperes részéről folyósított kölcsönök után járó ügyleti, illetve késedelmi kamatokat illetően a felek finanszírozási keretmegállapodása és az egyes kölcsönszerződések részben eltérő rendelkezéseket tartalmaztak. A (módosított) finanszírozási keretmegállapodásban a felek a 234 000 000 Ft feletti kölcsön után a felperesek terhére ügyleti kamatfizetési

kötelezettséget is kikötöttek. Az egyedi kölcsönszerződésekben azonban a felek kifejezetten abban állapodtak meg, hogy az alperes az egyes kölcsönszerződésekben meghatározott kölcsönösszegeket a felperesek számára (ügyleti) kamatmentesen biztosította.

A finanszírozási keretmegállapodás és az egyes kölcsönszerződések egymáshoz való viszonyáról az alperes képviselője a másodfokú tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a keretmegállapodás az általános finanszírozási szempontokat tartalmazta. A kölcsönnyújtás konkrét szabályait azonban - a keretszerződés keretein belül - az egyedi kölcsönszerződések határozták meg, ezért az alperes „a kamatigényeit a konkrét kölcsönszerződésekben meghatározott kamatok figyelembevételével számította”.

Ezt a nyilatkozatot és az egyéb peradatokat is értékelve a finanszírozási keretmegállapodás és az egyedi kölcsönszerződések egymáshoz való viszonyát illetően a Debreceni Ítéltábla is arra a megállapításra jutott, hogy a keretmegállapodás a finanszírozás kereteit, az alkalmazható feltételek határait határozta meg, a kölcsönnyújtás részletes, konkrét szabályait (kölcsönösszeg, lejárat, ügyleti kamat, késedelmi kamat) pedig az egyedi kölcsönszerződések állapították meg. Ennek megfelelően az alperes viszontkeresetének mind a már visszafizetett, mind pedig a még fennálló kölcsöntartozás utáni ügyleti és késedelmi kamatokra vonatkozó kérelmeit az egyedi kölcsönszerződésekben meghatározott konkrét feltételek alapján kellett elbírálni.

Ennek során a másodfokú bíróság abból az általános megállapításból indult ki, hogy kölcsönszerződés alapján az adóst ügyleti kamat csak a kölcsöntartozás esedékességének időpontjáig (lejáratig) terheli, a lejáratot követően pedig késedelmi kamatot köteles fizetni. (Ez a megállapítás igaz akkor is, ha - elsősorban pénzügyi intézetek esetében - a jogszabály a késedelmi kamat mértékét az ügyleti kamat mértékéből kiindulva határozza meg.)

Az alperes az egyedi kölcsönszerződésekben a lejáratig (a felpereseket megillető támogatások, állami alapok, stb. beérkezése utáni két nap) ügyleti kamatot nem kötött ki. Ebből következik, hogy az alperes sem a már visszafizetett kölcsönök, sem a még fennálló kölcsöntartozás után ügyleti kamatot jogszerűen nem követelhet a felperesektől. Ezért az alperes viszontkeresetének a már visszafizetett kölcsönök után felszámított ügyleti kamatok megfizetésére (29 690 500 Ft, illetve 50 701 697 Ft), valamint a még fennálló kölcsöntartozás után felszámított ügyleti kamat megfizetésére vonatkozó kérelmei megalapozatlanok. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a felpereseket a viszontkeresetben érvényesített ügyleti kamatok megfizetésére kötelezte, a finanszírozási keretmegállapodásból kiindulva.

. / .

A már visszafizetett kölcsönök késedelmi kamata címén az alperes a viszontkeresetében a felpereseket 96 638 050 Ft megfizetésére kérte kötelezni, amely követelésből az elsőfokú bíróság - az egyedi kölcsönszerződésekben meghatározott feltételekből kiindulva, a módosított könyvszakértői vélemény alapján - a kijavított ítéletében 39 104 943 Ft-ot ismert el jogszerűnek, amely megállapítással a korábban már kifejtettekre is figyelemmel a Debreceni Ítéltábla minden tekintetben egyetértett.

A még vissza nem fizetett kölcsön összege (174 071 642 Ft) után - az egyedi kölcsönszerződésekben foglaltakra tekintettel - az alperest a lejáratától (esedékességtől) kezdődően a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres szorzatának megfelelő mértékű késedelmi kamat illette meg a kifizetés napjáig.

Az eredeti viszontkeresetében az alperes az ezen a jogcímen érvényesített (tőkésített) követelését 6 992 530 Ft-ban határozta meg azzal a megjegyzéssel azonban, hogy ez az összeg a 2002. február 28-ig felmerült késedelmi kamatokat foglalja magában.

Ezzel a viszontkereseti kérelemmel összefüggésben az alperes a fellebbezésében alappal sérelmezte az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a viszontkereset a teljesítés napjáig felmerült késedelmi kamatokra nem terjedt ki. A rendelkezésére álló adatok alapján ugyanis (az alperes nyilatkozatának helyes értelmezésével) az állapítható meg, hogy a viszontkeresetben az alperes a még vissza nem fizetett kölcsön utáni késedelmi kamatot nemcsak 2002. február 28-ig, hanem azt követően, a kifizetés napjáig esedékessé váló késedelmi kamatokra kiterjedően is igényelte (6. sorszámú beadvány 9. oldal).

Tény, hogy a kijavított ítéletben megállapított 500 689 884 Ft csak a 2002. február 28-ig esedékessé vált késedelmi kamatokat tartalmazta 6 992 530 Ft összegben, tehát 2002. március 1-jét követően esedékessé vált késedelmi kamatokról az elsőfokú bíróság az alapítéletében nem rendelkezett. Ezért etekintetben is megalapozott volt az alperesnek az ítélet kiegészítése iránt előterjesztett kérelme, amelyet az elsőfokú bíróság - ebben a részében - tévesen utasított el.

. / .

A fellebbezésekben előadottakkal összefüggésben a Debreceni Ítéltábla rámutat még a következőkre:

A felperesek a fellebbezésükben alaptalanul állították, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabálysértést követett el azzal, hogy az általuk felajánlott tanúbizonyítás lefolytatását mellőzte anélkül, hogy annak indokát az ítélete indokolásában kifejtette volna. Tény ugyanis, hogy az elsőfokú bíróság a közel tíz évig tartó elsőfokú eljárásban széleskörű, minden vitás kérdésre kiterjedő bizonyítási eljárást folytatott le. A 2006. február 8-án tartott utolsó érdemi tárgyaláson pedig a felperesek jogi képviselője a tárgyalás berekesztését megelőzően akként nyilatkozott, hogy „a társulati terv vonatkozásában bizonyítási indítványát fenntartja arra az esetre, ha a bíróság a becsatolt okiratokat felperes álláspontjának elfogadásához nem tartja elégségesnek. Egyéb bizonyítási indítványa nincs”.

A felpereseknek tehát a tárgyalás berekesztését megelőzően további, tanúk kihallgatására irányuló bizonyítási indítványa nem volt, az arra vonatkozó korábbi indítványukat már nem tartották fenn. Ennek következtében az elsőfokú bíróságnak a korábbi, fenn nem tartott indítványok mellőzését az ítéletében nem kellett indokolnia.

Ugyancsak megalapozatlan volt a felpereseknek az a fellebbezési hivatkozása, hogy az alperes „saját magát zárta ki a kölcsön megállapodás szerinti rendezéséből” azáltal, hogy a koncessziós pályázaton nem vett részt.

A módosított finanszírozási szerződésben az alperes arra valóban kötelezettséget vállalt, hogy részt vesz a szennyvízcsatorna-hálózat üzemeltetésére kiírásra kerülő pályázaton.

Olyan tartalmú kikötést azonban a szerződés nem tartalmazott, hogy annak a részéről történt elmulasztása azzal a következménnyel járt volna, hogy az alperes elveszítené az akkor még fennálló, jogszerű követelését. A Debreceni Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy az üzemeltetési jog értékesítéséből befolyó bevételt a peres felek a még fennálló tartozás egyik lehetséges fedezeteként jelölték meg. Azt pedig, hogy a felperesek a pályázaton való részvétel elmulasztását maguk sem tekintették az alperes részéről olyan szerződésszegésnek, amely a még fennálló tartozásuk megszűnését eredményezte volna, önmagában az a körülmény is bizonyítja, hogy a felperesek a B. Kft-nek értékesített üzemeltetési jog ellenértékéből 170 000 000 Ft-ot az alperesre engedményeztek, a még fennálló elismert kölcsöntartozásuk egy részének kiegyenlítéseként.

Megalapozatlanul állították a felperesek a fellebbezésükben azt is, hogy a vállalkozói díjak késedelmes kiegyenlítését minden esetben az eredményezte, hogy az alperes késlekedett a szerződésben vállalt finanszírozási kötelezettségeinek teljesítésével. Az elsőfokú eljárásban beszerezett, módosított könyvszakértői vélemény alapján ugyanis kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az alperest a vállalkozói díjak után jogszerűen megillető 129 741 175 Ft késedelmi kamatból csupán 16 888 603 Ft merült fel amiatt, hogy az alperes késve teljesítette a finanszírozási kötelezettségét. Az emiatt felmerült késedelmi kamatok megfizetésére vonatkozó alperesi igényt pedig az elsőfokú bíróság ezokból nem is találta alaposnak.

Alaptalannak találta a másodfokú bíróság a jelen perben a felpereseknek a Ptk. 4. és 5.§-aiban foglaltakkal összefüggő hivatkozásait is. Az alperesnek a szerződés teljesítésével összefüggő magatartását ugyanis az elsőfokú bíróság mindenre kiterjedően értékelte. A másodfokú bíróság pedig a teljesítési késedelem vonatkozásában azt az alperesre kedvezőbben ítélte meg. Joggal való visszaélést, illetőleg rosszhiszemű, a tisztesség követelményeivel össze nem egyeztethető magatartást, vagy a saját felróható magatartásának előnyök szerzésére való felhasználása szándékát az alperes terhére nem találta megállapíthatónak.

. / .

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintetve, a fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta akként, hogy a felperesek teljes keresetét elutasította, ugyanakkor a felperesek marasztalásának főösszegét 420 297 697 Ft-ra leszállította, valamint a felperesek kamatfizetési kötelezettségére vonatkozó rendelkezéseket a rendelkező részben foglaltak szerint módosította.

A másodfokú bíróság döntése alapján megváltozott a peres felek pernyertességének és pervesztességének aránya is, olyan módon, hogy az alperes a felperesek keresete tekintetében teljes egészében, a viszontkeresete tekintetében pedig mintegy 70%-ban pernyertes lett. Ezért a Debreceni Ítéltábla a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján a nagyobb részben pervesztes felpereseket kötelezte az alperes elsőfokú perköltségei arányos mértékű összegének a megfizetésére is (amelyből 490 025 Ft felmerült szakértői költség,

750 000 Ft a lerótt viszontkereseti illeték, 3 760 000 Ft pedig az arányos ügyvédi munkadíj).

Az ügyvédi munkadíj összegét a Debreceni Ítéltábla „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, a jelen ügyben még alkalmazandó 8/2002. (III.30.) IM. rendelet rendelkezései és a Pp. 79.§ (1) bekezdése alapján, hivatalból, mérlegeléssel állapította meg, mivel az alperes a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződését nem nyújtotta be a bírósághoz.

A felperesek fellebbezése a túlnyomó részében alaptalan, az alperes fellebbezése ugyanakkor nagyobb részben alapos volt. Ezért a Debreceni Ítéltábla a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján ugyancsak a felpereseket kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjból és a lerótt fellebbezési eljárási illetékből eredő másodfokú perköltségei arányos részének megfizetésére is, amelyen belül az ügyvédi munkadíj összegét a már hivatkozott IM. rendelet alapján, ugyancsak mérlegeléssel állapította meg.

A felperesek „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5.§ (1) bekezdésének b.) pontján alapuló személyes illetékmentességük folytán kereseti és fellebbezési eljárási illetéket nem róttak le. A feljegyzett eljárási illetékeket helyettük az állam viseli, az Itv. 64.§-a alapján alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§ (1) bekezdésében és 14.§-ában foglaltak szerint.

Debrecen, 2007. november 15.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró